

Stanowisko nr 24
Prezydium Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych
z dnia 9 kwietnia 2019 r.
w sprawie wprowadzenia do kwalifikacji zawodów szkolnictwa zawodowego nowego
zawodu – asystenta medycznego

W toczącej się obecnie w Polsce dyskusji nad zasobami kadrowymi w sektorze opieki zdrowia wskazuje się na potrzebę wprowadzania nowych zawodów, które miałyby odciążyć lekarza, pielęgniarkę i zwiększyć jakość opieki nad pacjentem. Przedłożona propozycja wprowadzenia „zawodu asystenta medycznego” jest inicjatywą lokalną, nieopartą systemowymi badaniami co do zapotrzebowania społecznego wprowadzenia tego zawodu w Polsce, jest kolejnym zawodem zaproponowanym w ramach „usprawniania pracy w sektorze opieki zdrowotnej”, obok zawodu „coacha medycznego”.

W przyjętej obecnie polityce zdrowotnej państwa polskiego zaproponowano, aby dla usprawniania pracy sektora medycznego wprowadzić dwa zawody: „opiekuna medycznego” i „sekretarkę medyczną”. Prezydium Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych w pełni popiera dotychczasowe ustalenia i na bieżąco monitoruje działania w tym zakresie, w szczególności prace nad systemem kształcenia i tworzonego zakresu kompetencji dla dwóch ww. zawodów.

Należy podkreślić, iż wprowadzenie zawodu „asystenta medycznego” nie zawiera obecnie żadnego uzasadnienia systemowego, merytorycznego i praktycznego, natomiast wprowadza niepokój i „poczucie chaosu merytorycznego”.

Propozycja wprowadzenia zawodu „asystenta medycznego” została przedłożona przez Starostwo Powiatowe Tarnowskich Gór. Zawód „asystenta medycznego” miałby być kształcony w ramach pięcioletniej nauki – technikum medycznego. Już w tym miejscu nasuwa się uwaga o analogii przedłożonej propozycji kształcenia „asystenta medycznego” do kształcenia pielęgniarek w tzw. „starym systemie kształcenia”, co dla niektórych osób mogłoby być dość mylącym „zjawiskiem”.

Cechą przedłożonej propozycji jest krzyżowanie się kompetencji z dotychczasowymi dwoma zawodami, tj. opiekuna medycznego i sekretarki medycznej. Tym samym wątpliwość budzi brak jednoznacznie określonej roli zawodu „asystenta medycznego” w systemie opieki zdrowotnej, oraz jego relacji kompetencyjnych względem innych zawodów.

Po raz kolejny przedłożono propozycję wprowadzenia nowego zawodu, ale tylko przez opis wymogów w zakresie kształcenia i wpisanie go do rozporządzenia o kwalifikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, a tym samym wpisanie nowego zawodu do rozporządzenia – Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – regulującego istniejące zawody na rynku pracy. Istotnym mankamentem przedłożonej propozycji jest brak kompleksowego uregulowania ustawowego. Kierując się racjonalnością i bezpieczeństwem wykonywania zawodów w sektorze ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwem pacjenta – nowy zawód, który miałby realizować zadania mające istotne znaczenie dla procesu udzielania świadczeń zdrowotnych – wymaga określenia jego statusu, ścieżki doskonalenia zawodowego, wiedzy i umiejętności oraz zasad nadzoru nad jego wykonywaniem – w odrębnych przepisach prawa np. we wspólnej ustawie o zawodach ochrony zdrowia.

Dotychczasowy system opisywania zawodów w ochronie zdrowia budzi wiele krytycznych uwag. Ustawodawca ogranicza się do regulacji aktem wykonawczym – Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Zdrowia, poprzez opisanie wiedzy, umiejętności i kompetencji, natomiast już kwestia wykonywania danego zawodu ochrony zdrowia po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej – nie jest przedmiotem żadnej weryfikacji, oprócz relacji z pracodawcą. Taki stan prawny i faktyczny, jest bardzo niebezpieczny w dobie szybko postępujących zmian w medycynie i braku fachowej pieczy nad wykonywaniem pracy przez średni personel medyczny. Postulat uporządkowania tych kwestii, jest jednym z celów Rady Sektorowej działającej przy Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W Naszej opinii, przy tworzeniu nowego zawodu należy wziąć pod uwagę legalną definicję zawodu stanowiącą wytyczną dla rzetelnego przygotowania owych stanowisk pracy w sektorze ochrony zdrowia. Zgodnie z legalną definicją zawód stanowi „(...) źródło dochodów i oznacza zestaw zadań (czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających kompetencji nabytych w toku uczenia się lub praktyki; specjalność obejmuje część zawodu, wymagającą dodatkowych kompetencji”. Legalna definicja zawodu wyodrębnia trzy zasadnicze elementy, które są konieczne dla wprowadzenia nowego zawodu w sektorze ochrony zdrowia.

Odnosnie „zawodu asystenta medycznego” – trudno ocenić, o jaki zakres czynności zawodowych chodzi – w propozycji dominują czynności administracyjne, natomiast bardzo niepokoją wskazane kompetencje o „przekazywaniu pacjentom kompetencji o procedurach medycznych”. W ocenie Prezydium Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych przedłożona propozycja wprowadzenia nowego zawodu „asystenta medycznego” nie może być zaliczona do grupy zawodów medycznych, ponieważ nie spełnia podstawowych standardów kryteriów jakościowych, wśród których za najistotniejsze uważamy postulat konieczności oparcia wykonywania danego zawodu na uporządkowanych i ściśle określonych normach i wzorach metodologicznych. Można wskazać trzy podstawowe kryteria jakościowe różnicujące działalność medyczną od innej działalności na rzecz zdrowia: status naukowy, umocowanie w systemie legislacyjnym oraz posiadanie spójnego kodeksu etycznego. Zaklasyfikowanie kolejnych zawodów do grupy zawodów medycznych wymaga ingerencji ustawowej.

Przedłożona propozycja zakresu kształcenia osób, które miałyby wykonywać zawód „asystenta medycznego” nie pozwala na udzielenie odpowiedzi co do zakresu przedmiotowego tego zawodu, a tym samym do jego zaklasyfikowania jako: zawodu medycznego, zawodu na rzecz zdrowia czy zawodu ochrony zdrowia.

Mając powyższe na uwadze, Prezydium Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych wyraża stanowczy sprzeciw wobec przedłożonej propozycji wprowadzenia do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego nowego zawodu – asystenta medycznego.

Sekretarz NRPiP

Joanna Walewander

Prezes NRPiP

Zofia Małas